

PRIKAZI

Lovro Županović: TRAGOM HRVATSKE GLAZBENE BAŠČINE, Zagreb, 1976.

Nakladni zavod Matice hrvatske objavio je (u nizu *Knjižica studija i monografija o hrvatskoj kulturnoj baštini*) eseje i rasprave muzikologa L. Županovića okupljene pod jednim naslovom. Ovi su radovi plod piščeva višegodišnjeg muzikološkog istraživanja naše »glazbene baščine«. Nastajali su za prigodne znanstvene skupove ili u sastavu studija o hrvatskim glazbenicima (pisac je, naime, objavio već osam svezaka u nizu koji ima zajednički naslov *Spomenici hrvatske glazbene prošlosti*). Sabrani na jednom mjestu (već objavljeni eseji i rasprave zajedno sa onima koje je pisac prvi put objavio u ovom djelu) ovi radovi tvore zaokruženu cjelinu, izvrsnu lekturu o našoj glazbenoj prošlosti.

U djelu *Tragom hrvatske glazbene baščine* obrađena su glazbena pitanja od XVI.—XX. st. Knjiga ima dva dijela. *Uglavnom je svijetlilo s juga* naslov je prvom dijelu u kojemu je obrađeno razdoblje od XVI.—XVIII. st. Drugi dio ima naslov *I sjever postaje aktivniji*, a obrađuje XIX. i XX. st. I prvi i drugi dio imaju po šest naslova posvećenih našim glazbenim prilikama, odnosno glazbenicima. Sedmi naslov drugog dijela posvećen je Albi Vidakoviću kao glazbenom piscu, muzikologu: *Još jedan (hrvatski) Ikar* (Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića). Svako glazbeno razdoblje, svaki glazbenik i njegovo djelo osvijetljeni su u spletu općih političko-gospodarskih i kulturnih prilika svoga doba. Pisac, nadalje, donosi ocjenu stvaralačkog dometa pojedinog skladatelja, odnosno hrvatskog glazbenog života i pojedinih skladatelja unutar evropske glazbene kulture dotičnoga razdoblja. U takvom izlaganju osobito dolazi do izražaja razvojni put naše glazbene kulture, a isto tako jedinstvenost glazbene kulture priobalne i sjeverne Hrvatske. Ovo djelo daje vrlo dobar uvid u povijest neprestanog rasta glazbene umjetnosti u Hrvatskoj, koja je uvijek u povijesti na svoj način slijedila glazbeni rast susjednih naroda i dala svoj doprinos razvoju evropske glazbene kulture.

Tragom hrvatske glazbene baščine jedinstveno je djelo u nas s gledišta pristupa predmetu koji obrađuje: eseji i rasprave su sakupljeni na jednom mjestu pa su lako dostupni čitatelju; poredani su prema vremenskom slijedu sadržaja koji obrađuju; svaka jedinica ima maštovito oblikovani izvjanglazbeni naslov koji domišljato ocrtava sadržaj stvarnog naslova, odnosno jedinice; tekst je obogaćen mnogim foto-prilozima itd. Ovako ponuđena muzikološka pitanja postaju vrlo prikladno štivo o nacionalnoj glazbenoj kulturi za najširi broj čitatelja željnih takvih spoznaja, bez obzira da li se oni bave glazbom. Oni koji se glazbom bave, osobito muzikolozi, naći će bogatu bibliografiju i obilje citata, potpun uvid u ono što je do sada napisano o tretiranoj tematici.

U tom smislu rado preporučamo ovo djelo čitateljima »Sv. Cecilije«, još više župskim knjižnicama koje ga mogu ponuditi većem broju čitalaca.

Izak ŠPRALJA

CRKVENA PJESMARICA, Sarajevo, 1976.

Uredništvo BS objavilo je u Sarajevu crkvenu pjesmaricu koju su priredili fra S. Topić i fra S. Petrušić. Pjesmarica je »pripremljena u privatnom izdanju i namijenjena je pastoralcima franj. prov. 'Bosne

Srebrene'. Zato je i izvučen ograničeni broj primjeka«. Namijenjena je »voditeljima i organizatorima liturgijskog pjevanja«, »želi, prije svega, olakšati posao sviračima i zborovodama«, a svrha joj je udovoljiti »bar djelomično, potrebama zborovoda i njihovih pjevačkih zborova na župama (... gore naznačenog) pastoralnog područja« (citati iz »Uvodna riječ« u pjesmarici).

Pjesmarica ima dva dijela (dva sveska): u prvom se nalaze popijevke od Došašća do Duhova (Došašće, Božić, Korizma, Uskrs, Uzašašće-Duhovi), a u drugom su skladbe za »Vrijeme kroz godinu« (Mise, Euharistijske, Prvopričesne, Srcu Isusovu, Gospine, Svetačke i Prigodne pjesme). Pod naslovom »Mise« nalaze se misne popijevke (neliturgijski tekst) i mise s liturgijskim tekstom skladane za puk (skladatelji: N. Dujčić, S. Topić, A. Klobučar, I. Peran, Lj. Galetić). Svaka jedinica radi lakšeg snalaženja ima svoj broj (I. dio ima 73, II. 89, ukupno 162 jedinice).

Priredivači su, očito, nastojali u prvom redu sakupiti tekstove, napjeve, obrade i harmonizacije napjeva na način kako su se do sada upotrebljavale na tom području, bez obzira na njihovu glazbenu dorečenost i liturgijsku podatnost. Izvrsna je to zamisao i hvalevrijedno djelo. Isto je tako vrlo razborito započeti liturgijsku glazbenu obnovu od poznatog repertoara, pa je i s tog gledišta razumljiv postupak priredivača. Međutim, kad su naumili postaviti svrhu da ova »Crkvena pjesmarica posluži što boljem ostvarivanju koncilskih ideja oko liturgijske obnove«, pa kad su poradi toga u repertoar pjesmarice uvrstili i dio novonastalih skladbi koje do sada puk na tom području nije pjevao, trebalo je — u smislu saborske liturgijske obnove — ako ne što drugo, a ono uvrstiti barem koji god pripjevni psalam.

I. Š.

Umberto Franca O.F.M. LE ANTIFONE BIBLICHE DOPO PENTECOSTE Studio codicologico storico testuale con appendice musicale Roma, 1977.

»Ova je knjiga posvećena onima malobrojnim koji će imati hrabrosti da je pročitaju 'Da capo al Fine', jer uistinu 'bez napora ne dolazi se do kraja': tako je p. Franca napisao na naslovnoj stranici svoje nove knjige koja je izašla u Rimu kod izdavačke kuće Editrice Anselmiana 'kao Studia Anselmiana u seriji *Analecta liturgica* 4.

Tko je Umberto Franca? Talijanski franjevac, doktor teologije i poznati poznavatelj srednjovjekovnih rukopisa, posebno glazbenih; u isto je vrijeme pouzdani kritičar i rekonstruktor staroga glazbenog teksta. Već u najranijoj mladosti zanimala ga je glazba. Na Papinskom Institutu *Musica Sacra* pohađao je predavanja i vježbe iz koral, iz 'Composizione Sacra e Organo Principale'. U Redu je vršio razne dužnosti: odgojitelj, učitelj pjevanja i član mnogih glazbenih komisija. Bio je relator na više nacionalnih i internacionalnih glazbenih kongresa. Autor je brojnih publikacija s područja povijesne muzikologije i paleografije. Živi u Rimu, u samostanu S. Francesco a Ripa gdje, osim nekih tipično svećeničkih dužnosti, vrši dužnost kapelana u *Teatro dell'Opera*; orguljaš je u bazilici Sv. Petra i često je pjevač solist i animator pjevanja puka kod svećanih papinskih misa.

Nova njegova knjiga *LE ANTIFONE BIBLICHE DOPO PENTECOSTE*, plod je dugogodišnjeg strpljivog rada po arhivima i bibliotekama, kako talijanskim tako i mnogim evropskim.

Biblijske antifone za nedjelje poslije Duhova ušle su u Rimski Časoslov u prvim desetljećima VII. st. i